

Aplec 2024 a Sant Pere de Viladecavalls de Calders

Miquel de la Bufa

El diumenge dia 30 de juny, el més proper a la festivitat de Sant Pere (29 de juny), es va celebrar un aplec a la parròquia de Sant Pere de Viladecavalls de Calders. Com cada any, les famílies de les masies històricament vinculades a tal parròquia i a la colònia Jorba s'apleguen per a la celebració d'una missa solemne en honor del sant patró. Enguany la celebració va ser presidida per Mn. Josep Ruaix, rector d'aquesta parròquia i de Sant Vicenç de Calders, i amenitzada per la coral Agrupació Cantaires de Navarces, que, a més dels cants litúrgics, van oferir un concert amb cançons de sempre.

L'església de Sant Pere és un edifici de nova construcció, substituint l'antiga església ubicada prop del mas Llucià, escripturada l'any 1067, refeta en el segle XVIII i cremada l'any 1936. Després de la guerra es va decidir fer-la de nova planta però en una altra ubicació més a prop de la colònia Jorba, que és on es concen-

trava la major part de la població. Es va construir l'any 1944 en uns terrenys cedits per la família Angla i va ser sufragada per la família Jorba.

Sant Pere de Viladecavalls és un bon exemple de parròquia rural que donava servei espiritual i unitat administrativa a un conjunt de masies disseminades pel territori, algunes de les quals es remunten fins al segle XI. L'Angle, el Canadell, l'Estrada, el Llucià, el Manganel, les Oliveres, l'Oller, les Quingles, el Soler, les Tàpies, el Vintró són alguns dels masos que s'organitzaven dins el bisbat de Vic a l'actual terme municipal de Calders.

La creació de la colònia Jorba a partir de 1892 per l'empresari manresà Pere Jorba i Gassó i la seva nissaga va fer fer un tomb a la comunitat i la transformà fins als nostres dies.

Actuació dels cantaires a Sant Pere de Viladecavalls

Cantata «Amb vent de Popa» (Castellcir): orgull de comarca

Francesc Rochel i Vara; Marina Berdalet i Andrés (il·lustracions)

Us convidem a entrar dins la «Cantata» amb una visió que connecti al màxim possible amb tot el grup de cantaires, potser amb un esperit d'infant que de ben segur ens pot ajudar a valorar l'experiència musical i de convivència. Seieu i llegiu, el conte de tot plegat és a punt de començar...

Una vegada hi havia un grup d'amics format per quatre amants —de la prosa, de la poesia, de la música i de l'art de dibuixar i il·lustrar— que un bon dia van decidir anar a fer un tomb pels indrets de Castellcir. I, tot començant el trajecte...

Marina: Ep! Podríem anar al castell...

Dit i fet, tots ells es van adreçar al castell i, un cop arribats, els quatre amics es van quedar embadalits: com si fossin guspires de màgia, sortien del castell unes notes musicals i tot seguit un silenci va ser testimoni d'una retrobada esperada: en Sergi Valls, sense que ells ho sabessin, els esperava al castell. Ara el grup ja

estava complet, era el grup dels cinc...

Sergi: Recordeu la llegenda de la Cabra d'Or? Recordeu que hem de continuar fent llegendes del Moianès?

(Estimats lectors, abans de continuar deixeu-me que us remeti a l'article sobre la cantata «La Cabra d'Or», publicat a LA TOSCA d'agost del 2023.)

Prosseguim...

Tots i d'un sol cop van contestar que sí! El Sergi els proposà de posar fil a l'agulla a una nova cantata dedicada a la població de Castellcir, amb una base argumental de diferents llegendes de la població...

—Jo em cuidaré de la prosa! —va dir en Pep Clarà.

—Jo faré una feina molt poètica! —afegí l'Imma Soler.

—Jo dibuixaré i pintaré! —va roborar la Marina Berdalet.

—Jo ja estic pensant amb la música que escriuré —va concloure en Daniel Vllejo.

Assaig previ, al Casal de Castellcir, el dia 2 de maig (fot. F. Rochel)

En Sergi Valls, cofoi i amb un somriure d'orella a orella, va acceptar el repte de ser el director del projecte. Tot baixant del castell començaren a crear les línies de treball.

El temps va passar i tot començava a agafar cos i... un dia qualsevol...

Sergi: Us he reunit per dir-vos que per a la segona edició de «Llegendes del Moianès» ja tenim cent vuitanta nens i nenes de tota la comarca, concretament de set escoles: Josep Orriols i Roca de Moià, Escola de l'Estany, Escola Els Ventets de Collsuspina, Escola La Popa de Castellcir, Escola de Sant Quirze Safaja, Institut Escola de Castellterçol i les dues associacions musicals, Espai Musical de Moià i Escolania de Castellterçol.

Entretant tothom treballava per enllestir la seva part de la cantata. Tot anava quallant: el text, les il·lustracions i la música. Quan tot va estar a punt de solfa,

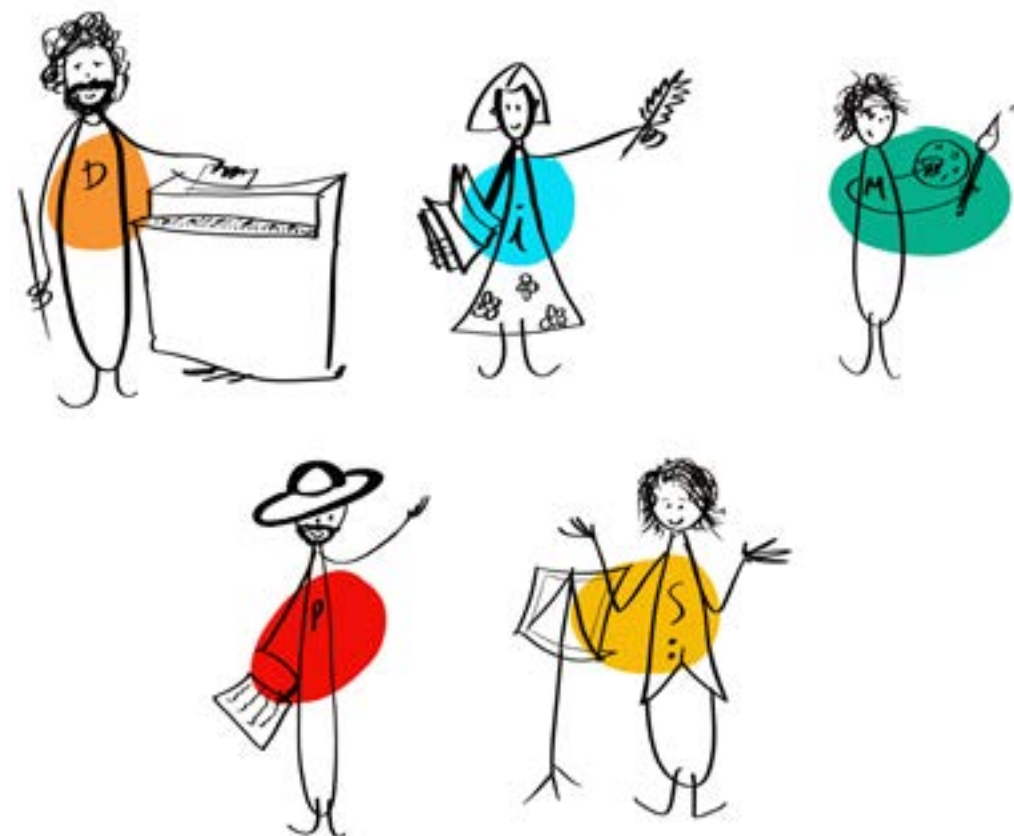
s'havien de programar els assaigs i, per tant, hi havia molta feina al endavant. Calia afinar, coordinar i treballar per una nova experiència i aquesta ja tenia nom: *Amb vent de Popa*.

Sergi: La millor manera que els infants participants visquin aquesta experiència és que coneguin el territori...

Amb aquesta intenció, tots els cantaires van fer una sortida pel terme de Castellcir el dia 14 de març: un circuit de gairebé 10 km. Potser alguns era la primera vegada que veien el Castell de la Popa i va ser un bon moment per a començar a imaginar... Els autors van fer asseure tot el grup i, embadalits, els van escoltar...

Pep: Farem que el castell deixi de ser un vaixell petrificat i per art d'encanteri navegarà pel terme de Castellcir...

Imma: Viureu poble!, viureu llegendes!, viureu companyonia!, viureu l'expressió de la poesia!, viureu el cant i la

Daniel Vallejo, Imma Soler, Marina Berdalet, Pep Clarà i Sergi Valls, vistos per Marina Berdalet

música! I, per tot plegat, la cantata que farem tots junts ens servirà per a «flairar l'essència de Castellcir, com qui destapa un perfum».

Daniel: Per a aquest viatge i per a copsar la flaire anirem a trobar un personatge, en Guillabert de Castellcir i amb ell, com a capità del vaixell, i amb tots els nens i nenes com a tripulació, anirem tot cantant al pou Cavaller, a l'aplec de Santa Coloma, a Fonts Calents, a la vall de Marfà, a la Torrassa dels Moros, i de tots aquests llocs n'escoltarem històries. Qui s'apunta a viatjar?

Marina: Jo faré de cada indret el dibuix que servirà per a il·lustrar el llibre, acompanyats d'uns àgils i espavilats gargots

convertits en els protagonistes del viatge.

Per tal d'arrodonir la cantata, us hem de parlar de dos projectes, l'edició del llibre i el cartell...

Sergi: Doncs sí, començaré per dir-vos que el cartell de la cantata va ser una petició que vàrem fer a totes les escoles participants, i de tots els cartells presentats va guanyar un alumne de l'escola La Popa de Castellcir, en Biel Valldeoriola i Aparicio (11 anys).

Doncs som-hi! Anem a Castellcir per trobar-nos amb en Biel i preguntar-li sobre aquest treball tan ben pensat i fet.

Biel: Durant una nit vaig estar rumiant idees per al cartell, i la que més em va agradar va ser fer el castell de la Popa de fons i

La cantata, a Les Faixes (Moià), el dia 10 de maig (fot. F. Rochel)

un timó i una àncora clavats a terra. L'endemà al matí em vaig posar a dibuixar la idea que havia tingut i cada vegada m'anava agradant més tal com em quedava. Vaig fer servir aquarel·les per a fer el castell, el cel i l'herba, retolador per a l'àncora i el timó, llapis per a fer les ombres i punta fina per a les lletres. Al cap d'uns quants dies vaig acabar el dibuix i em vaig quedar molt satisfet amb el resultat. M'ha fet molta il·lusió participar i guanyar el concurs, sobretot perquè era la cantata del meu poble.

L'enhorabona, Biel, en nom de tot-hom. Ets tot un artista, oi, Sergi?

Sergi: Oh i tant!

Doncs ara toca parlar del llibre. Què ens en pots explicar?

Sergi: Amb *La Cabra d'Or* vàrem iniciar el que serà una col·lecció de deu llibres, cada un dedicat a un poble del Moianès i a les seves llegendes. El llibre té un doble vessant: el primer és recollir tota la llegenda, amb text i música, però n'hi ha una altra també molt important i és que amb la compra del llibre ajudem tots plegats a poder continuar el projecte i per tal motiu el podeu trobar a les llibreries.

Crec, Sergi, que seria interessant que tots els infants del Moianès en el seu racó de llibres de casa disposessin d'un espai per a aquesta col·lecció, un espai literari, participatiu i comarcal. Tant de bo que els adults ho vegin així i que a la llista de regals per fer pugui haver-hi la iniciativa de les «Llegendes del Moianès».

Sergi: I tant! Ben dit.

Tot llest, tot preparat, assaigs acabats, dates de representació tancades, cartell imprès, llibre publicat, nervis a flor de pell, músics afinats, la narradora de les representacions —Georgina de Yebra— preparada, públic expectant, cantaires dins un núvol de felicitat... Tot a punt per a començar, el silenci és el convidat per uns instants i la veu de la narradora comença dient...: «Havíem encetat l'abril, teníem tantes ganes d'escampar la boira...»

Biel Valldeoriola amb el cartell

Així va començar la primera representació del proppassat dijous 2 de maig en un Casal de Castellcir ben ple. S'hi flairava la llegenda i els ulls dels cantaires reflectien la il·lusió d'un treball ben fet, un treball que es va seguir amb molta atenció.

Però faltava la representació programada a Moià per al divendres dia 10 de maig a Les Faixes. Era la tarda de la gran gala, amb tot el taquillatge venut, no hi cabia ni una agulla, els aplaudiments acompanyaven el final de cada cançó i l'ovació final va ser el reconeixement d'un treball ben fet i en primer lloc per part dels cantaires. Una dosi molt alta d'agraïment al Sergi, la Marina, l'Imma, el Pep, la Georgina, el Daniel i els músics de l'orquestra i també al Biel, que va rebre un obsequi pel seu treball.

Dies més tard el grup dels cinc va tornar al Castell de la Popa i en Sergi es va quedar submergit en les notes d'un piano amagat, i amb un comiat curt i breu va dir: «Ens veurem a Collsuspina!, tot flairant l'essència de Castellcir.» Els ulls de tots ells, igual que els de tots els participants, expressaven... orgull de comarca!

Vet aquí un gat, vet aquí un gos, i aquest article-conte ja s'ha fos.

CIÈNCIA

«De vulnerables a poderosos: l'apassionant lluita de la humanitat per la salut i la vida»

J. Varela (autor), R. Manzanera (presentador)

El dia 14 de juny va tenir lloc la presentació del llibre *De vulnerables a poderosos: l'apassionant lluita de la humanitat per la salut i la vida*, del Dr. Jordi Varela, recentment publicat.

L'alcalde Dionís Guiteras va obrir l'acte i, tot seguit, es va establir un diàleg entre l'autor i Rafael Manzanera, amics des de fa molts anys i companys d'estudis i treball. Rafael és moianès d'adopció i Jordi venia a Moià, per segona vegada, a presentar un dels seus llibres. Fa uns vint anys va presentar una novel·la, *Aquell primer de maig*, la protagonista de la qual (imaginària) havia nascut a la nostra vila. Un record entranyable per al pintor Abancó, que ens ajudà a recordar els noms de cigarretes, busos, distàncies i formes de vida d'aquells anys propers al 1937. També un record per a l'estimat Lluís Graners, a qui vàrem consultar algunes de les preguntes que em feia el Jordi. Descansin en pau tots dos.

El llibre expressa la sensació d'èxit que va viure la medicina a mitjans del segle XX. Nous anestèsics, tecnologies quirúrgiques innovadores, antibiòtics, coneixements científics, treball en equip, noves formes de diagnosticar, van generar un sentiment que el que fèiem era molt més útil del que havíem fet fins aleshores.

La revisió profunda del que s'havia assolit i la realitat que molts dels èxits en supervivència i qualitat de vida eren deguts a les millors condicions de vida, educació, alimentació, aigua potable, relacions igualitàries, polítiques democràtiques i controls estrictes per a evitar les diverses formes de corrupció. Moment d'èxit per a algunes situacions de salut i l'evidència que necessitàvem més pressupostos per

a enfortir aspectes culturals, de cohesió social i d'ambició col·lectiva. Molts exemples de diversos països posen de manifest aquesta relació positiva.

Així en els anys setanta, al Canadà, es comença a parlar dels determinants socials en salut. L'informe Lalonde es planteja de què emmalaltien els canadencs, quin volum d'impacte tenia cadascun dels grups de determinants socials de salut en aquesta població concreta i en un moment històric determinat. Estableix que els serveis sanitaris tenen un impacte aproximat del 25% sobre la morbiditat d'una població. Estils de vida, factors comunitaris i socials, poden tenir un impacte de volum doble que l'anterior. Els factors biològics i ambientals poden, en forma agregada, constituir l'altra quarta part de l'impacte. Aquesta visió estructurada dels determinants va generar un acord molt ampli i obligà a revisar la manera d'actuar en salut pública.

El llibre ofereix unes dades colpidores: l'allargament espectacular de l'esperança de vida, el creixement exponencial del volum de població, la supervivència en condicions de misèria intolerables de grups de població enormes, les guerres, la continuïtat de pràctiques contra els drets humans, els desplaçaments massius, segueixen presents en el nostre món.

Cal recordar, però, que aquesta llarga lluita també és la història, són persones i institucions. És un orgull per a nosaltres pertànyer a un grup amb persones tan importants com Joan Clos, Lluís Salleras, Josep M. Antó, Jordi Sunyer, Fernando García Benavides, Carme Cabezas, Antoni Plasència, Joan Ramon Villalbí, Andreu Segura, Carme Borrell, i tants d'altres pertanyents a la professió mèdica. Tots ells